

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-04-15

Giltig till: 2027-12-11

Colon volvulus - urogastroundersökning vuxna (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning av tjocktarmen.

Förändringar sedan föregående version

Inga aktuella förändringar.

Metodmall

Us kod/Us namn

Sos-kod 440 692

Indikation

Sigmoideumvolvulus, distalt colonhinder.

Förberedelser

- ID-kontroll
- längd och vikt
- kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas
- graviditet ska tillfrågas på kvinnor 15–50 år
- medföljande i rummet ska bära strålskydd.

Material (Volvulusbox)

- Colompåse
- CT-colonset
- Mellankoppling
- Peang
- Vaseline/Xylocaingel
- Tejp
- Volvulusond
- 2st svarta sopsäckar

Gör i ordning colonslang och pip. Klipp av pipen på CT-colonsetet och sätt med mellankoppling på colompåsen. Fyll colompåsen med kontrast och häng upp på droppställningen. Sätt en peang på slangens för att inte riskera läckage. Ta fram en volvulusond och tejpa fast en eller dubbla sopsäckar en bit upp på sonden. Tänk på att det inte ska vara någon luft i säcken/säckarna. **Tejpa fast sonden ordentligt!**

Kontrastmedel

Akut undersökning med eller utan enkelkontrast.

Bariumsulfat suspension 105% w/v, 58% w/w (Liquid Polibar Plus)

Blanda 3dl Liquid Polibar Plus 1g/ml med 12dl vatten.

Beredningen ska vara kroppstempererad.

Vid vattenlöslig kontrast:

Visipaque (Jodixanol) 270 mI/ml 500ml, kroppstempererad.

Bildtagning/Projektioner

Position: Patienten ligger på vänster sida på undersökningsbordet.

Radiologen sätter in kolonpip, fyller på med kontrast och genomlyser allt eftersom kolon fylls.

Vid konstaterad volvulus lägg volvulussond med tättslutande plastpåse in via rektum. **OBS: Innan colonpipen dras ut, lägg ner colonpåsen på golvet för att tömma ut den mesta av kontrasten.**

I vissa fall kan radiologen testa om det går att reponera med volvulussonden direkt, går ej detta sker försök med kontrast.

Tejpa fast slangen så att den inte åker ut!

Påsen fungerar som en gasbehållare och man kan då iaktta fyllnad eller ej.

Dokumentera kontrast och total mängd.

Iordningsställ ett nytt volvulusset och lägg i boxen.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Strålskydd

- Var uppmärksam på att protokoll avsett för undersökning/ingrepp används.
- Genomlys så kort tid som möjligt för att spara stråldos till patient.
- Var noggrann med inbländning. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Pulshastighet har stor inverkan på patientens stråldos. Använd lägsta möjliga pulshastighet.
- Var restriktiv med filmsekvenser (cine) eftersom dessa är stråldosbelastande för patienten.

- Vid intervention finns risk för hudskada. Detta kan motverkas bland annat genom långt avstånd mellan röntgenrör och patient. Ev. ändra vinkel för att ändra hudområde som exponeras.
- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Om systemet varnar för hudskada ska sjukhusfysiker kontaktas efter intervention för stråldosberäkning.

- Strålskärmsutrustning ska användas. Exempel på tillgänglig strålskärmsutrustning är blyförkläde, thyroideaskydd, blyglasögon, takhängd strålskärm, bordshängd strålskärm, mobil strålskärm.
- Var noggrann med inbländning. Ju mindre strålfält, desto mindre spridd strålning till personal.
- Använd underrörsteknik. Det ger mindre stråldos till personal.
- Genomlys så kort tid som möjligt, det ger mindre stråldos till personal.
- Vid cine ska personal, om möjligt, ställa sig bakom strålskärm eller öka avståndet till patient.
- Tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig radiolog granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Pga liten patientgrupp görs ingen dossammanställning av fysiker
//PP 2026-01-09

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Carolin Karlsson, röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Petterson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok, urogastro, vuxna, tjocktarm, colon, volvulus,

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-588

Version: 3.0

Giltig från: 2026-04-15

Giltig till: 2027-12-11